

סון קיבל את פניו בגרביים, נראה עייף. סטיב התחיל להתנצל על השעה המאוחרת. "זה בסדר", ענה ג'קסון ברצינות תהומית, "באוירה של משבר, הכל מותר..."

התחיל להתפתח דיון מרתק. ג'קסון, תשוש, נשמע פחות מבוקר מאשר במשך היום, הרבה יותר רגשי, הרבה יותר פגוע מהמימסר היהודי, לטיעונו התלוותה לעיתים נימה נאיבית. ליליאן הראתה לו תמונות משותפות שלי ושל, של ג'קלין ושל, של יוסף ושל. לפני שהספקתי להגיב, התמונות כבר לא היו: ג'קסון, בתנועה וריזה, זרק אותן לאחד מתיקיו האישיים.

בסביבות 1 בבוקר התחילו הפרידו.

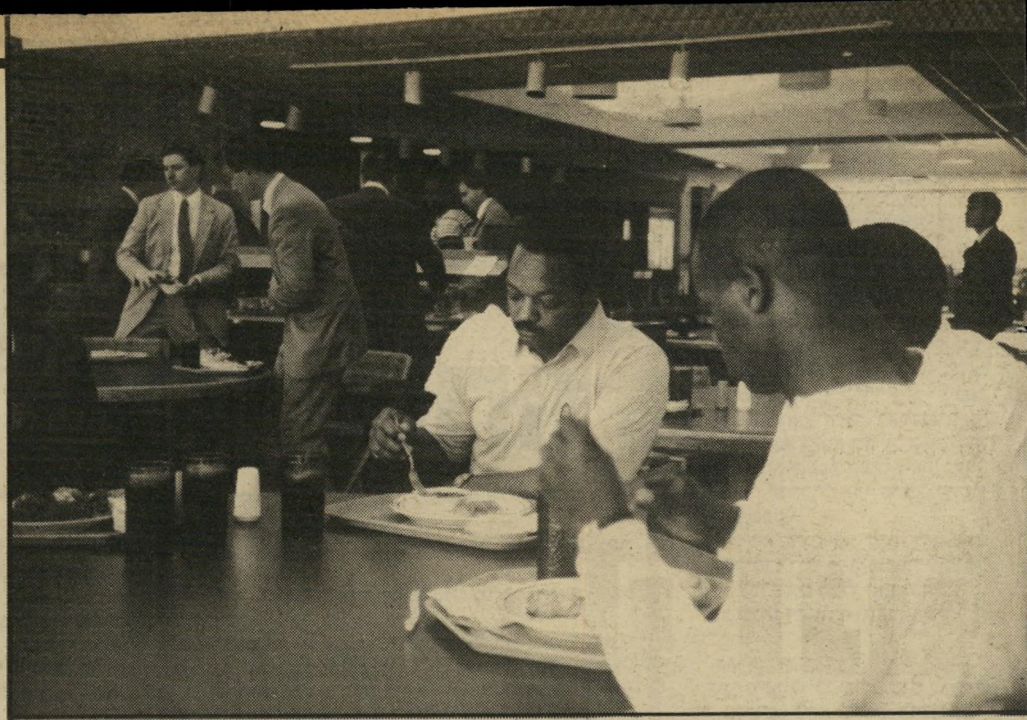
שלו.

ליליאן לקחה את הכדור. אני נקי ראיתי לחרור. ג'קסון היה שרוץ על מיטתו, התכונן בחדשות. התחלנו לסכם את הראיון, להחליף רשמים.

הסברתי לו את מיבנה המימסר הייחודי בארצות-הברית, הטלוויזיה רע, שה, ג'קסון שידר מין אווירה של פרידו. נפרדתי ממנו.

בלילה, אחרי שתי מסיבות קוקטייל שבהן הצטרף אלינו סטיב, בעלה של ליליאן, הסתקרן סטיב — מהבולטים ורבייה-השפעה שבין יהודי ארצות-הברית — ובקש לפגוש את ג'קסון. השעה היתה 11 בלילה. ג'קסון אף שב מארוחת-ערב חגיגית שבה נאם. הוא קיבל את כולנו.

נכנסנו לחדר בלבוש אלגנטי. ג'ק-

ג'סי ויוסף בקפטרניה (מאחור: אנשי השרות החשאי) מאז רצח רוברט קנדי

"אִי־הֵבֵנוּת עִם יִשְׂרָאֵל וְהִיְהוּדִים הִזִּיקוּ לִי בְּדֶרֶךְ לִבִּית־הֵלֶבֶן"

עמי. בשביל מה צריך להתווכח על זה? זה פורסם, ולמחרת כבר זרקו אבנים על האוטובוס שלנו. לעולם לא אשכח זאת.

אחרי-כך נפגשתי עם טדי קולק, ביקרתי בגדרה-המערבית. אמרתי משני צדדי המיתר את אותו המישפט: "הישראלים ראויים לביטחון, ואילו הפלסטינים ראויים לבית". זה חשוב לעשות שלום עם אויבך, לא פחות מאשר לקבל תמיכה מחברך.

● **בעניין השואה, מייחסים לך את ההתבטאות הבאה: "נמאס לי לשמוע מהשואה..."** זהו עיוות הסרימול מבחינתי, ואני יודע כמה זה מפרע לבני-עמך. לעולם לא נמאס לי לשמוע על השואה או על העבדות. שניהם ברוטליים. אני חי יומיום עם זה.

הבנים והבנות של קורבנות השואה והעבדות צריכים להיות בידה ולדאוג שזה לא יקרה שוב.

אם רוצים לשפר את האווירה, אי אפשר להסתכל כל הזמן אחורה. צריך להחליט לסלוח כנקודה מסוימת.

● **במבט לאחור, נסה לנתח: כיצד נוצרה המתיחות בינך לבין ישראל, בינך לבין העם היהודי?**

אני באמת לא בטוח, תני לי לחשוב: לפני כמה שנים הוזמנתי לפגוש את מנהיגי אש"ף. חשבתי שזהו צעד נכון. חונכתי על פי דת ותרבות, שאם אתה אוהב את אויבך — אתה עשוי לנטרל אותו. אם אתה כן עם עצמך לחלוטין — אולי תמצא שעשית משהו שהפך אותו לאויבך. לעומת זאת, אם אתה עקשן — אתה רק מחריף את המצב.

אז נסעתי ב-1979 למדינת-ערב ולישראל. לישראל נסעתי לא מפני שהוזמנתי, אלא על פי רצוני. היה איוה יהודי (עורך של עיתון יהודי בארצות-הברית ששמו פיל בלייזר) שהבטיח לי שהוא יארגן את הטיול עבורי, יפגיש אותי עם מנהיגי ישראל, האמנתי לו.

כבר כשהגענו לישראל, הסתבר לי שהוא הציג עצמו כסגן יושר-דאש המישלחת שלי, מה שהיה שקר גמור. הוא היה רק סוכן-נסיעות עבורי. אני זוכר ששהיתי שם יומיים וחצי. סיימנו בירושלים: במוסיאונים, במיקר-שם.

כששבנו למלון, פרשו "הסוכן" וחב-

ג'קסון, איש גדול, מעמיק על צלחת מכל טוב. אחרי-כך ניגש אל צלחת ענקית, עמוסה בעוגיות אמריקאיות, עומד ליד החלון אִל־הֶרֶצֶל, משקיף נכוחה ולועס את העוגיה: "בוורג'יניה ייסדתי את..."

יוצאים מהקפטרניה — עוד עיתון נאים. נוסעים בחזרה למעונות-הסטרונטים. ג'ונתן, ג'קלין, מורטון ואיסטר משחקים בכדור שיליאן קנתה. יוסף, נרגש מעט, מבקש להתבודד עם אביו.

ג'קסון שב מהמעונות, מושיט לי את ידו ונכנסים למכונית, כדי להתחיל בראיון. הוא נראה נרגש מהמאורעות המישפחתיים.

אנרגיה חייתית

ב **עת הראיון**, הוא מקפץ מצד לצד — כמויות מפחידות של אנרגיה. הרגל שלי מתמלאת בסימנים כחולים. כשצפיתי בו בטלוויזיה, שמתי לב שהוא חוזר מרי פעם על מישפט מסוים, כאילו הוא שבוי בקיסמו.

אחרי שהות אינטנסיבית בחברתו, הבנתי מדוע: ג'קסון נהנה לנסח ניסוחים מבריקים, הוא בא להתמודד עם בעיות, וכשניסח פריילשונו הוא כלי-בכו, הוא פשוט מתאהב בו, נשבה בקיסמו.

הוא אמן המילים, משחק בצורה מבריקה עם מילים, עד כדי עיוות המציאות. אולם המגנטיות שלו והאנרגיה החייתית שהוא מקרין פועלים על רגשות השומעים, ומנטרלים אותם מלשוב בו ברגע, לנתח את נכונות דבריו.

יש לי חשד שג'סי ג'קסון, המגנן כלי-כך על רגשות האדם, העושה מניפולציות פנטסטיות ברגש, הוא אדם רציני ל להפחיד, המשחק במודע עם הרגש (של אחרים). זהו, להערכתי, קיסמו, סוד כוחו, סוד הצלחתו. לכן הוא כלי-כך מבריק.

קשה היה לראיין את ג'סי ג'קסון. בשטף ניסוחיו היה קשה מאוד להגיב שאלות, לכוון את השיחה. ג'קסון לא אהב את "הפרעותי", ונוצר מין מתח סמוי בינינו.

ג'קסון ייחס חשיבות עצומה לראיון זה לגבי יחסיו עם ישראל והקהילה היהודית, ולכן היה לו חשוב שנכנסה את כל הנושאים החשובים לו.

הסקרנות בקרב הקהילה היהודית בארצות-הברית לגבי הראיון, אכן הייתה רבה. בלילה הקודם קיבלתי שיחות-טלפון: "אל תשכחי לשאול אותו..." תגידו לו..."

לקראת סוף הראיון, חבש לפתע את כובעה השחור של ליליאן. משראה שהיא עומדת להנציחו, מייד הורידו. איש זהיר, ג'קסון.

משהגענו למלון, האווירה בינינו הייתה מאוד רגשית. ג'קסון, שלקח את הכדור של ליליאן כדי לחתום עליו, לצד חתימתו, ביקש שנבוא לסוויטה

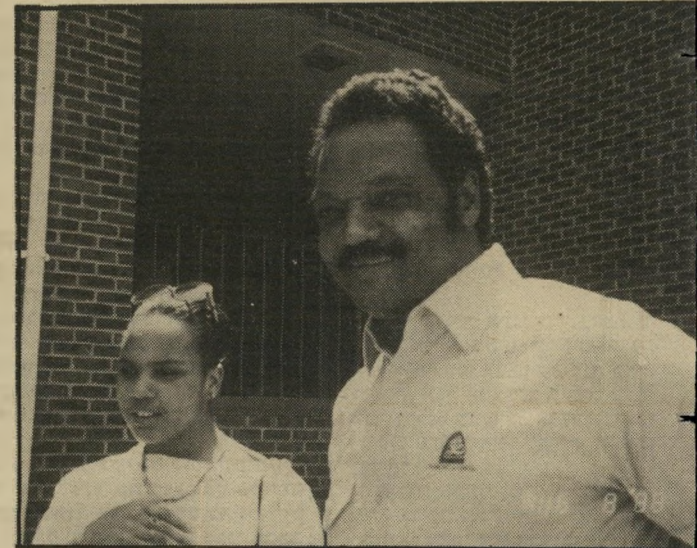
"כלי-כך מוזר איך עניין כזה רציונלי הופך לריגשי. איך אסביר לך? כואב נניח שאני מאוהב בך, ואת בוגדת בי: קל לי יותר להאשים את הגבר שעזמו בגדת בי מאשר אותך, את מבינה?"

אם אני מבינה, אני שותקת והרברנד מתחיל לחנך אותי: "תפסיקי לעשן כלי-כך הרבה: זה לא בריא!"

נוסעים לאכול בקפטרניה. בפתח אורבים עיתונאים מקומיים. עד שאני יוצאת מו-מכונית, ג'קסון כבר בעיצומה של מסיבת-עיתונאים מאולתרת בתוך הקפטרניה. ליליאן ואני סופרות קלור-יות.

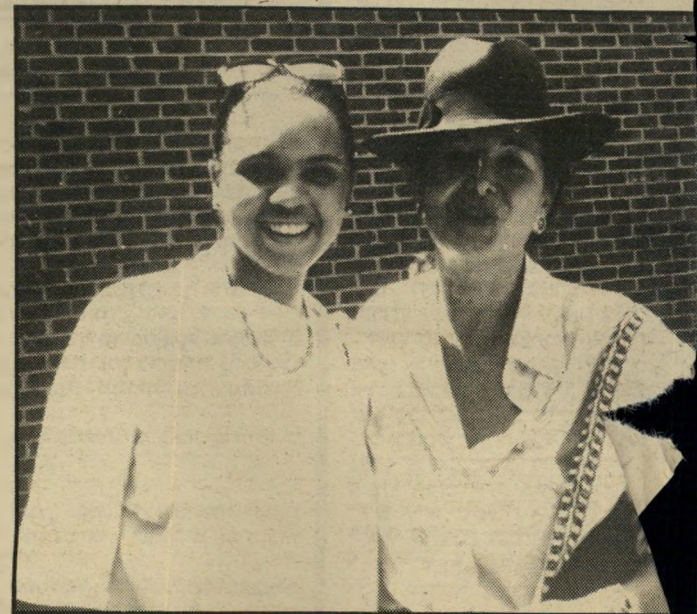
המילחמה בין איראן לבין עיראק הסיימה. אחרי שמיליון אנשים מתו, אחרי שחיים כלי-כך רבים כוזבו... זה ממחיש שלא ניתן לסיים שום עימות, שום אי-הבנה, ללא משאומתן ישיר. כשיש לך כוונה על הורע, הטיפול היישר והאינטנסיבי ביותר כאילו מטרה את הדם..."

המצלמות עוברות, כולם מבטים. אנחנו מרברים על הפגישות, יום קודם לכן, עם השגריר הישראלי, זאת היתה פגישה חשובה. הסכמנו שלא להסייב... מספר לי ג'קסון ומביט לי הישר בעיניי.

ג'סי עם ג'קלין

כשביקרתי ביד ושם, נזכרתי בגורל השחורים...

ליליאן שלום עם ג'קלין

לכנים במדים שמרו עליהם עם כלבים...

ג'סי ג'קסון עם דפנה ברק, אמו של שלמה היטה שחוריה

עיראק ואיראן היו צריכות להחליט ומכאן — להתקדם! ישראל ומצריים החליטו: אילו הייתי מתחיל לנהל חשבונות עם כל מי שהשמץ אותי או את אנשיי...

אני הוזמנתי לירדן. ביקרתי בישר-אל לא על פי הזמנה, אלא על פי מישאלה, רציתי לנסוע לישראל.

כשהגשתי רונלד רגן נסע לבית הקברות בביטסבורג, בעת ביקורו בגרמניה, על אף מחאות ממשלת ישראל והקהילה היהודית פה, לא קרה כלום. מדוע? מפני שהוא נשיא ובוורדי חשבו שלא כדאי להתעמת עם נשיא.

● **צילמה: ליליאן שלום**

רו מהמישלחת. זה פורסם ונוצר רושם, כאילו איננו מסוגלים לשמור על קבורה מאוחרת.

אני זוכר שביקרנו במוסיאון של השואה (יד ושם). ראיתי שם תמונות מועזות כאלה. אבל אני ראיתי תמונות כאלה קודם לכן, בצפון-קרוליינה, שם גדלתי. שחורים היו חותכים את הרשא, ולבנים במדים היו שומרים עליהם עם כלבים.

הבעתי זעזוע. אותו האיש התחיל להתווכח איתי: "אבל השואה היא אחת ויחידה!"

לגבי, יש הרבה משותף בין השואה לבין העבדות, בין גורל עמך לבין גורל